

Теми:

- 1) Пожежа та порядок дій при ній.
- 2) Дії при арт-обстрілі житлового будинку, повітряній тривозі.
- 3) Дії при виявленні вибухонебезпечних предметів та диверсійно-розвідувальних груп.
- 4) Дії при хімічній атаці/загрозі.
- 5) Дії при обвалі будинку.

Тема 1: Дії при пожежі в житловому будинку

- ▶ Для виникнення горіння необхідні певні умови: джерело запалювання, повітря, горючі матеріали.
- ▶ Такі умови називаються трикутником вогню.

“Трикутник вогню”

Джерело запалювання

(іскра, відкритий вогонь, висока температура)

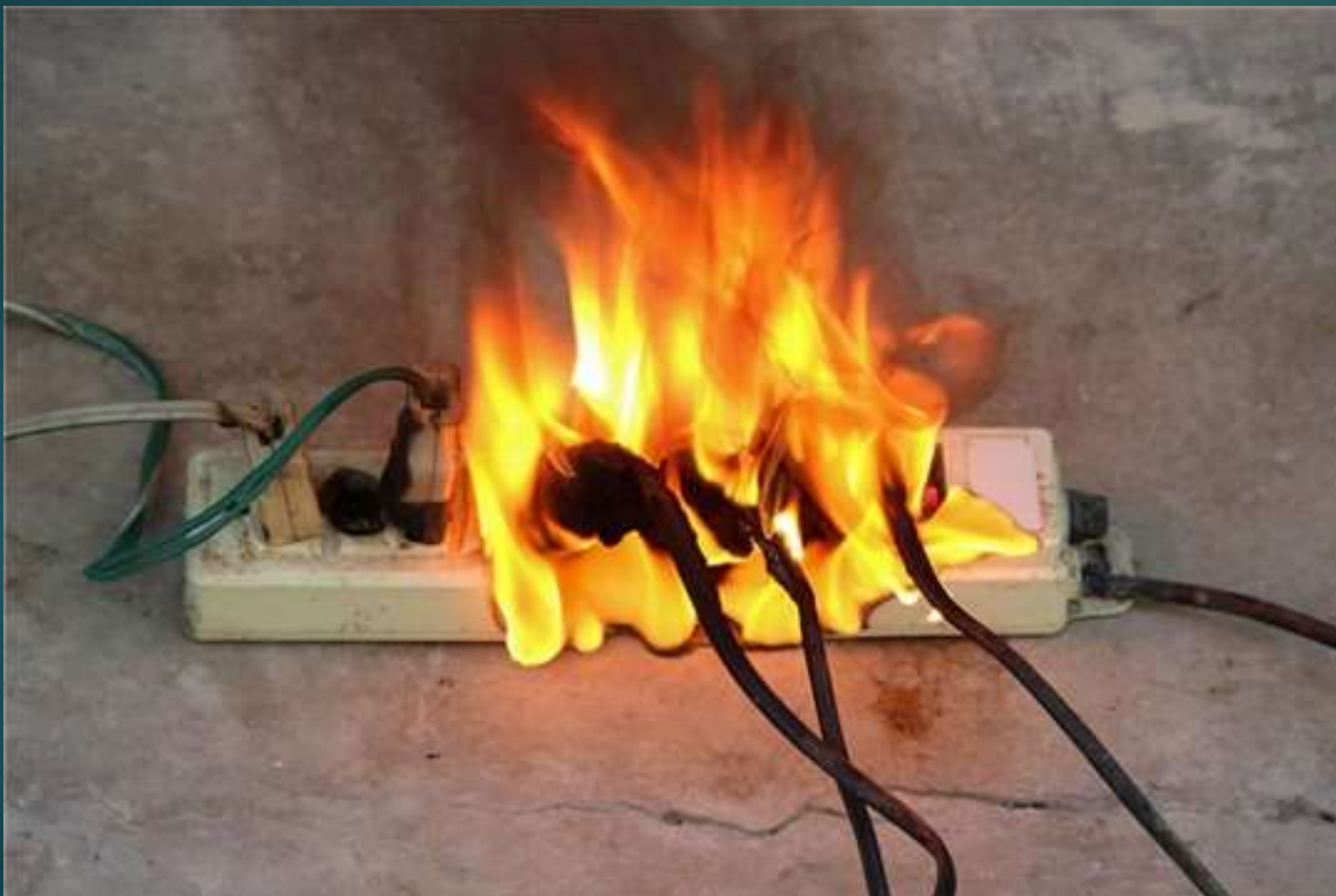
Горючі
матеріали

Кисень

Основні причини пожеж

Електроприлади

Сушіння одягу на обігрівачах

Необережність під час приготування їжі

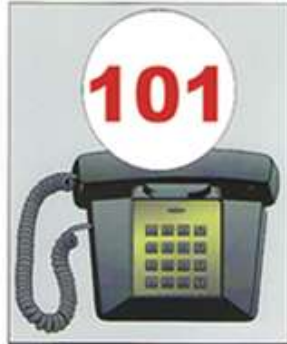
Ігри з вогнем

Дії при пожежі

ВМІЙ ДІЯТИ ПІД ЧАС ПОЖЕЖІ!

ДІЇ ПІД ЧАС ПОЖЕЖІ У ЖИТЛОВОМУ БУДИНКУ

НЕГАЙНО
ПОВІДОМИТИ
ДО СЛУЖБИ
ПОРЯТУНКУ,
ВКАЗАВШИ ТОЧНУ
АДРЕСУ, ПРИЗНА-
ЧЕННЯ БУДІВЛІ ТА
НАЯВНІСТЬ У НІЙ
ЛЮДЕЙ

ОПОВІСТИТИ СУСІДІВ

ЕВАКУЮВАТИ ЛЮДЕЙ
З ПРИМІЩЕНЬ

ВИКОРИСТАТИ ПЕРШОЧЕРГОВІ
ЗАСОБИ ПОЖЕЖОГАСІННЯ

ЗУСТРИТИ ПОЖЕЖНІ ПІДРОЗДІЛИ

ВИКЛИКАТИ ШВИДКУ
МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

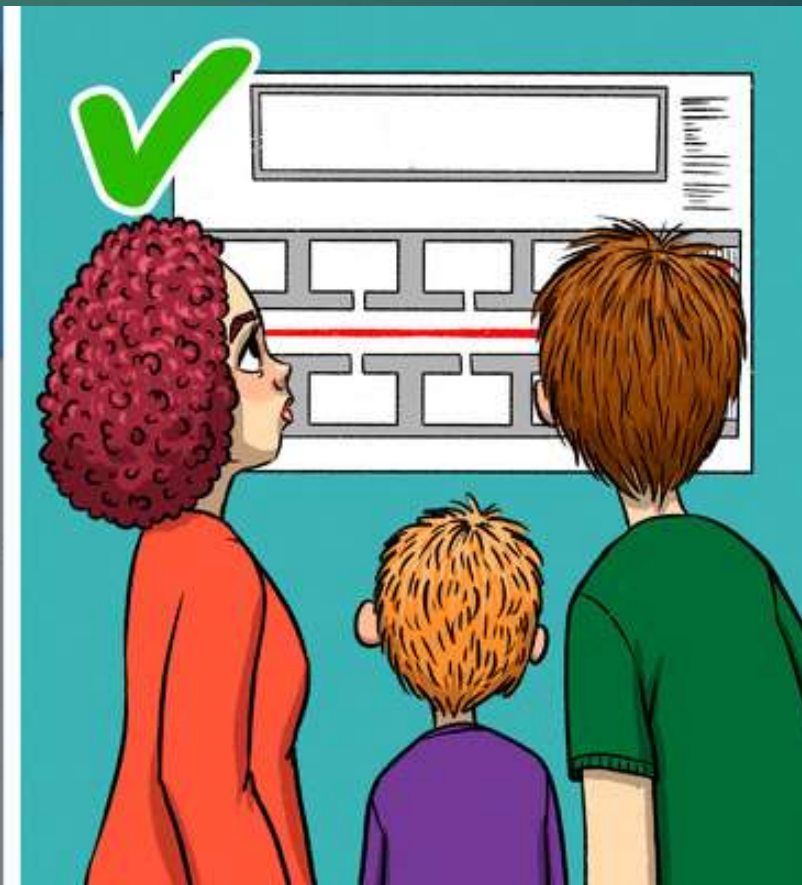
В ПЕРШУ ЧЕРГУ,
ЕВАКУАЦІЮ
НЕОБХІДНО
ЗДІЙСНЮВАТИ,
ВИКОРИСТОВУЧИ
СХОДОВІ КЛІТИНИ,
ЯКІ ВЕДУТЬ НА
ВУЛИЦЮ, А ТАКОЖ
ПЕРЕХОДИ ЧЕРЕЗ
БАЛКОНИ НА
НИЖНІ ПОВЕРХИ ТА
СУСІДНЮ БУДІВЛЮ.
У ЗАДИМЛЕНОМУ
ПРИМІЩЕННІ РУХА-
ТИСЯ ДО ВИХОДУ
ПОТРІБНО
НАХИЛИВСЬ
АБО ПОВЗКОМ.
НАКРИТИ ГОЛОВУ
ЩІЛЬНОЮ ТКАНИ-
НОЮ, ЗАХИСТИТИ
ОРГАНИ
ДИХАННЯ ВОЛО-
ГОЮ ПОВ'ЯЗКОЮ.

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
ДСНС УКРАЇНИ
В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

7 порад

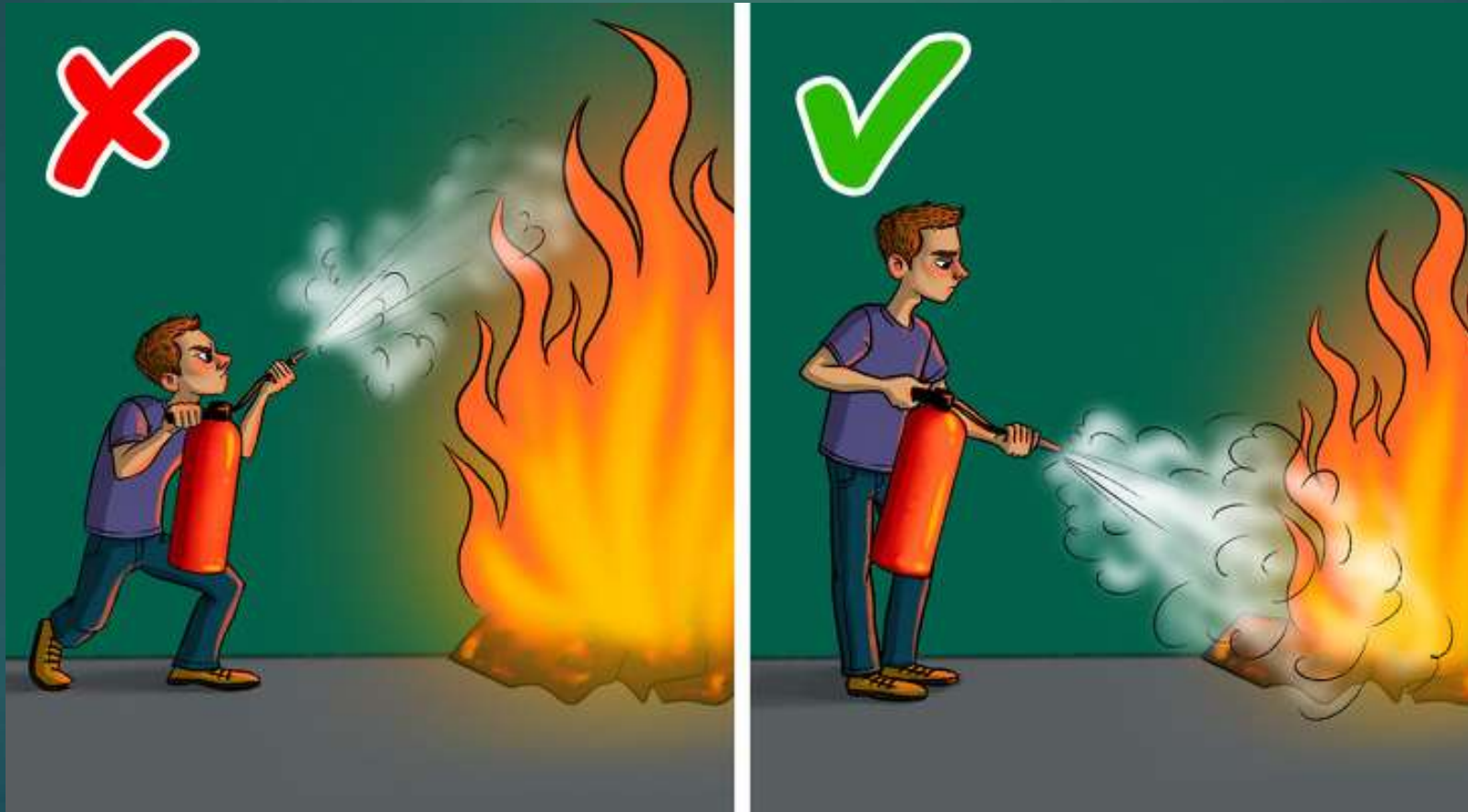
1 – Не панікуй

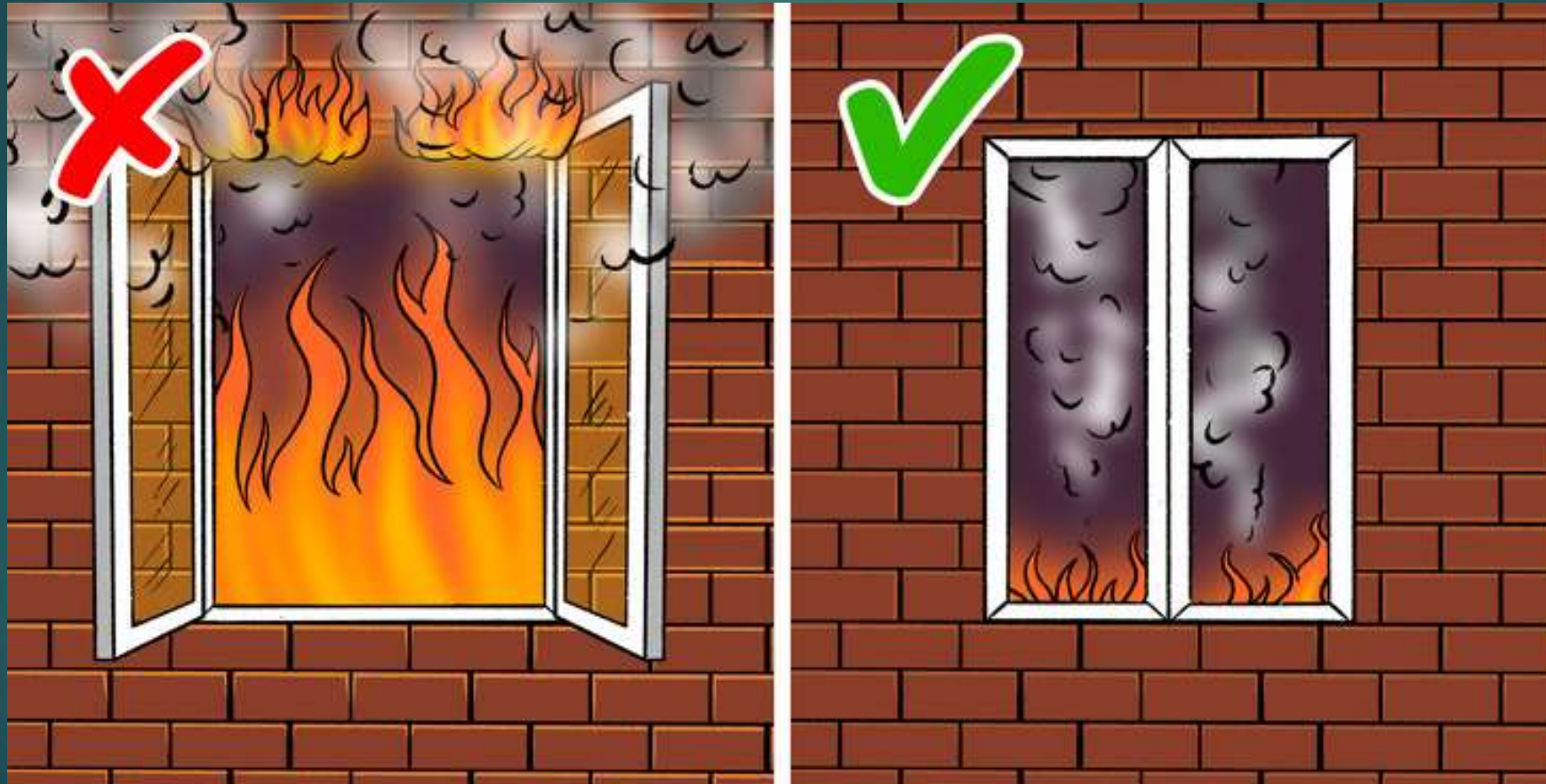
2 – Не рискуй заради речей

3- Правильно використовуй засоби гасіння пожежі

4- Не відкривай без потреби джерела повітря

5- Закрий двері та вікна в тому приміщенні де перебуваєш

6- Не вставай в повний зріст

7- Не використовувуй ліфт

ПОЖЕЖА? ЩО РОБИТИ?!

НЕ ПАНІКУЙ!

ТІЛЬКИ САМООВОЛОДІННЯ
ДОПОМОЖЕ В ЕКСТРЕМНІЙ
СИТУАЦІЇ

ЗВОНИ 101

ЧИМ ШВИДШЕ
ЗАТЕЛЕФОНУЄШ ТИМ
ШВИДШЕ ДО ТЕБЕ
ПРИДУТЬ НА ДОПОМОГУ

ВИХОДЬ

ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ
БЕЗПІСНЕ

ЗУСТРІНЬ

ПОЖЕЖНИХ
ПОКАЖИ НАЙКОРОТШІ
ПІДІЗДА ДО ОБ'ЄКТУ
ПОЖЕЖІ, СКАЖИ ЧИ
ЗАЛИШАЄСЬ В БУДИНКУ
ЛЮДИ

Тема 2 - Дії при арт-обстрілі житлового будинку та повітряній тривозі

1 – Повітряна тривога!!!

Якщо почули сирени, перебуваючи вдома:

- ▶ 1. Ввімкнути телевізор чи радіоприймач і уважно прослухати інформацію про характер тривоги;
- ▶ 2. За можливості попередити сусідів і самотніх людей, що мешкають поруч;
- ▶ 3. Швидко одягнутися, перевірити наявність пришитих з внутрішньої сторони одягу у дітей дошкільного віку нашивок, на яких зазначено: прізвище, ім'я, по батькові, адреса, вік, номери телефонів батьків;
- ▶ 4. Закрити вікна, вимкнути усі електричні та нагрівальні прилади, перекрити газ, загасити печі, вимкнути світло (автоматичну коробку, рубильник тощо);
- ▶ 5. Взяти «тривожну валізу» (індивідуальні засоби захисту, запас продуктів і води, особисті документи, кишеньковий ліхтар) та найкоротшим шляхом прямувати до найближчої захисної споруди чи укриття.
- ▶ У разі відсутності в радіусі 500 м від вашого будинку захисної споруди використовуйте для укриття підвальне приміщення під будинком.
- ▶ Якщо ви не почули сигнал та у вас немає можливості швидко перейти у сховище, перейдіть до більш безпечного місця в квартирі: подалі від вікон, у коридор — під несучі стіни, або ванну (але закрийте рушником дзеркало).

Ні в якому разі не можна після сигналу «Повітряна тривога» залишатися в будинках, особливо на верхніх поверхах, адже внаслідок вибуху вони можуть руйнуватися від впливу ударної хвилі.

Порядок дій при артобстрілі

Якщо ви в приміщенні

Якщо ви в транспорті

1 Негайно зупиніть транспорт

2 Відповзайте від нього на безпечну відстань

3 Лягайте на землю

4 Знайдіть надійне укриття подалі від будівель та дороги

5 При завершенні обстрілу короткими перебіжками дістаньтеся до місця укриття

Якщо ви на улиці

4 Знаходьте в укритті поки обстріл не припиниться

2 Озирніться, знайдіть поблизу укриття (підземний перехід, уздовж високого бордюру або фундаменту забору, в оглядовій ямі відкритого гаража або СТО, ями, що залишилися від попередніх обстрілів)

1 Не панікуйте! Одразу лягайте на землю та прикрийте голову руками

3 У проміжку між пострілами треба перебігти та сховатися

Після закінчення обстрілу

Не поспішайте виходити із укриття

Уважно дивіться під ноги

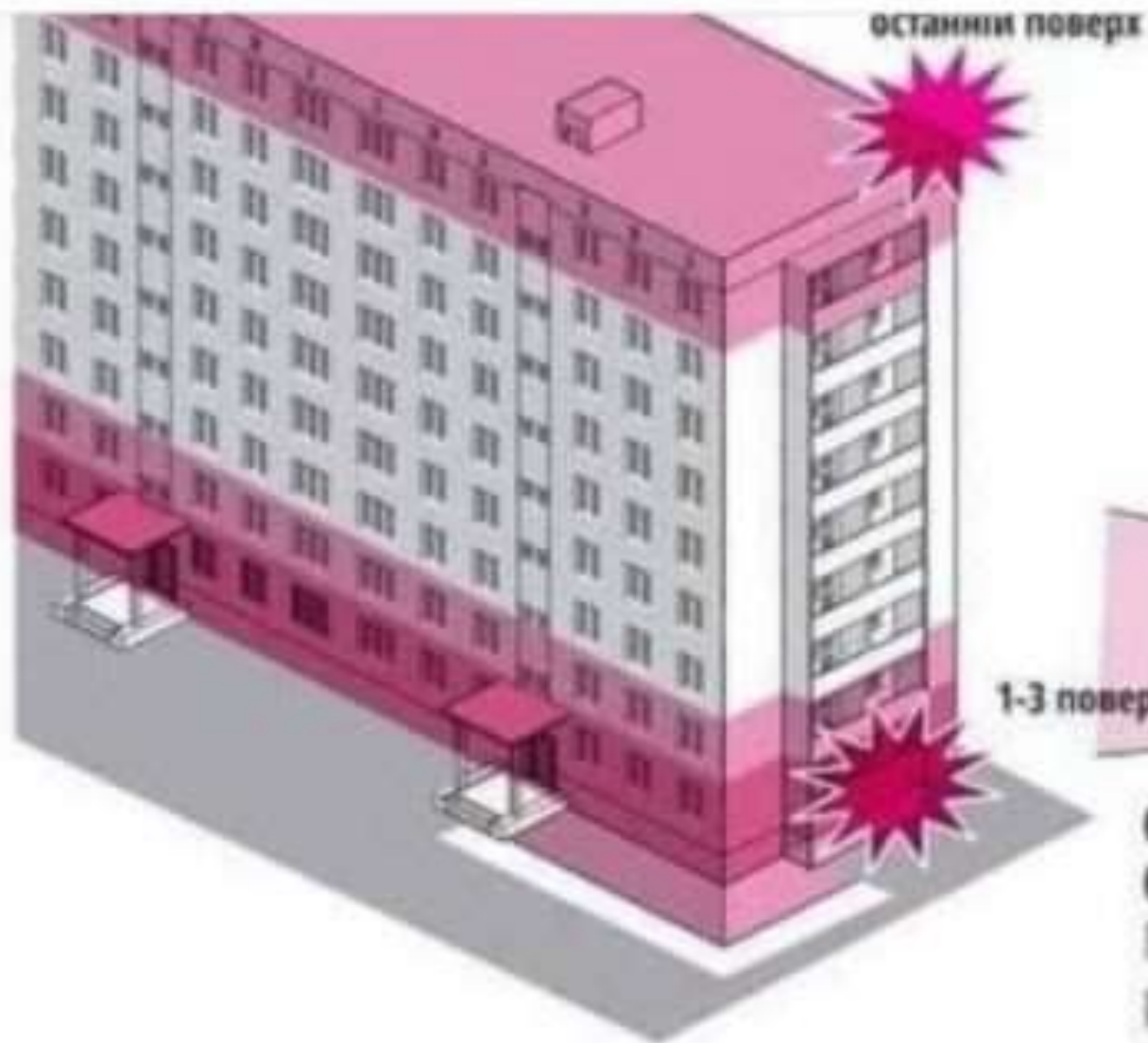
Не чіпайте незнайомі предмети

Тримайте біля себе дітей

Небезпечні місця в будівлях

Останній поверх — ненадійний при повітряній небезпеці.

Підвал (не бомбосховище) — висока ймовірність опинитися під завалом, особливо якщо в ньому тільки один вихід.

1-3 поверхи — небезпека ураження кулями, снарядами та осколками при вуличних боях.

1-3 поверхи

вуличні бої

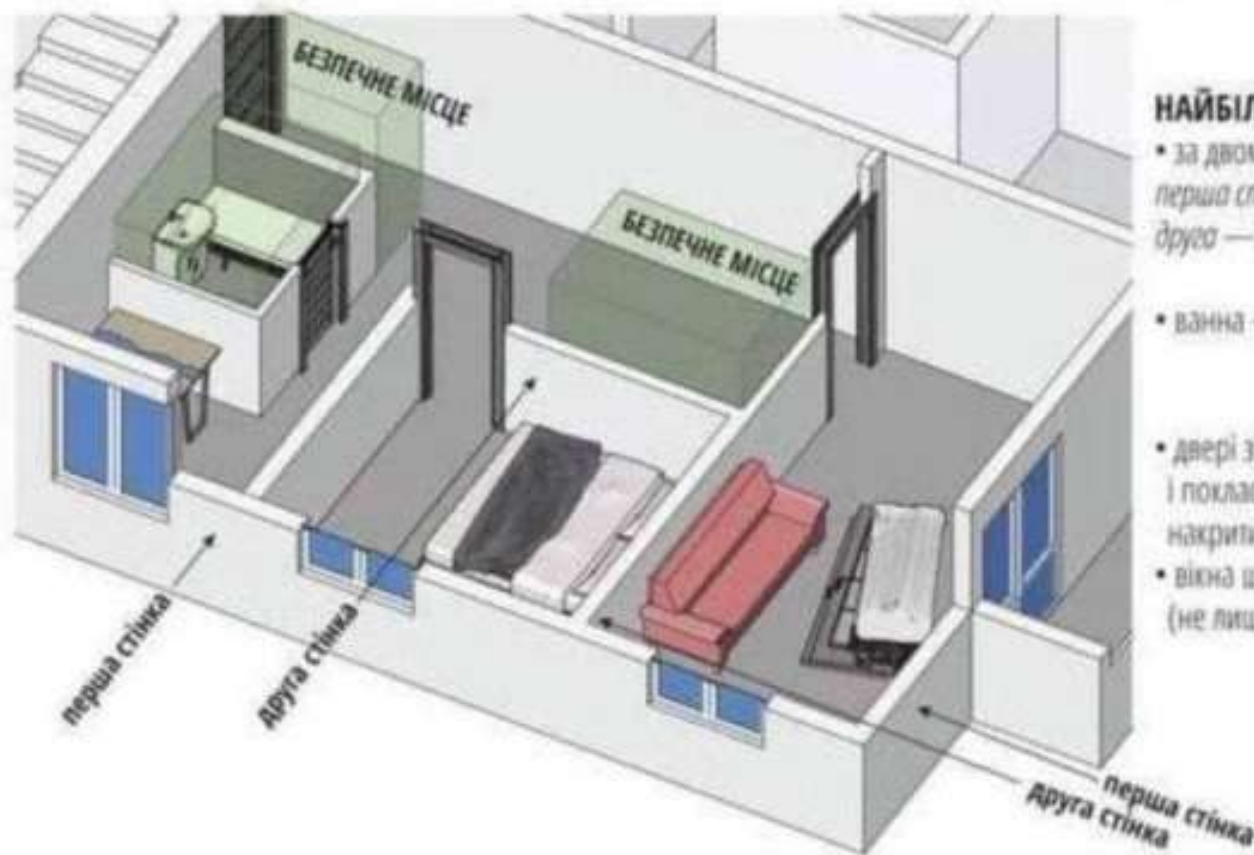
СПОВІЩЕННЯ

Сирена переривчаста — УВАГА ВСІМ!

Протягом 5 хвилин після подачі сигналу інформаційні канали радіо та телебачення передаватимуть актуальну інформацію.

Де ховатися у квартирі?

СИРЕНА БЕЗПЕРЕРВНА — ПОВІТРЯНА НЕБЕЗПЕКА!
Негайно шукайте укриття

НАЙБІЛЬШ БЕЗПЕЧНО

- за двома глухими стінками
перша стінка бере на себе основний удар, друга — захищає від уламків та осколків
- ванна — якщо без газового котла
- двері зі склом слід зняти з петель і покласти на підлогу в іншій кімнаті, накрити щільною тканиною, ковдрою
- вікна щільно закрити (не лишати навіть режим провітрювання)

Після сповіщення про повітряну небезпеку

ВИМКНІТЬ!

- світло
- газ
- воду
- загасіть вогонь у печі

ГАЗОВИЙ БАЛОН

- від'єднайте
- спустіть тиск
- покладіть лежачи в безпечне місце за кілька стінок від вашого сховища

Мати з собою

- запас їжі сухої мінімум на 2 доби
- запас води по 3 л/особу в добу
- засоби зв'язку (радіоприймач на батарейках, мобільні телефони та павербанки до них)
- ліхтарик
- свисток (хоч би й дитячий, аби голосний) для подачі сигналів

3 тема: Дії при виявленні ВНП

ВНП

СУЧАСНІ

НЕБЕЗПЕЧНІ ЗНАХІДКИ

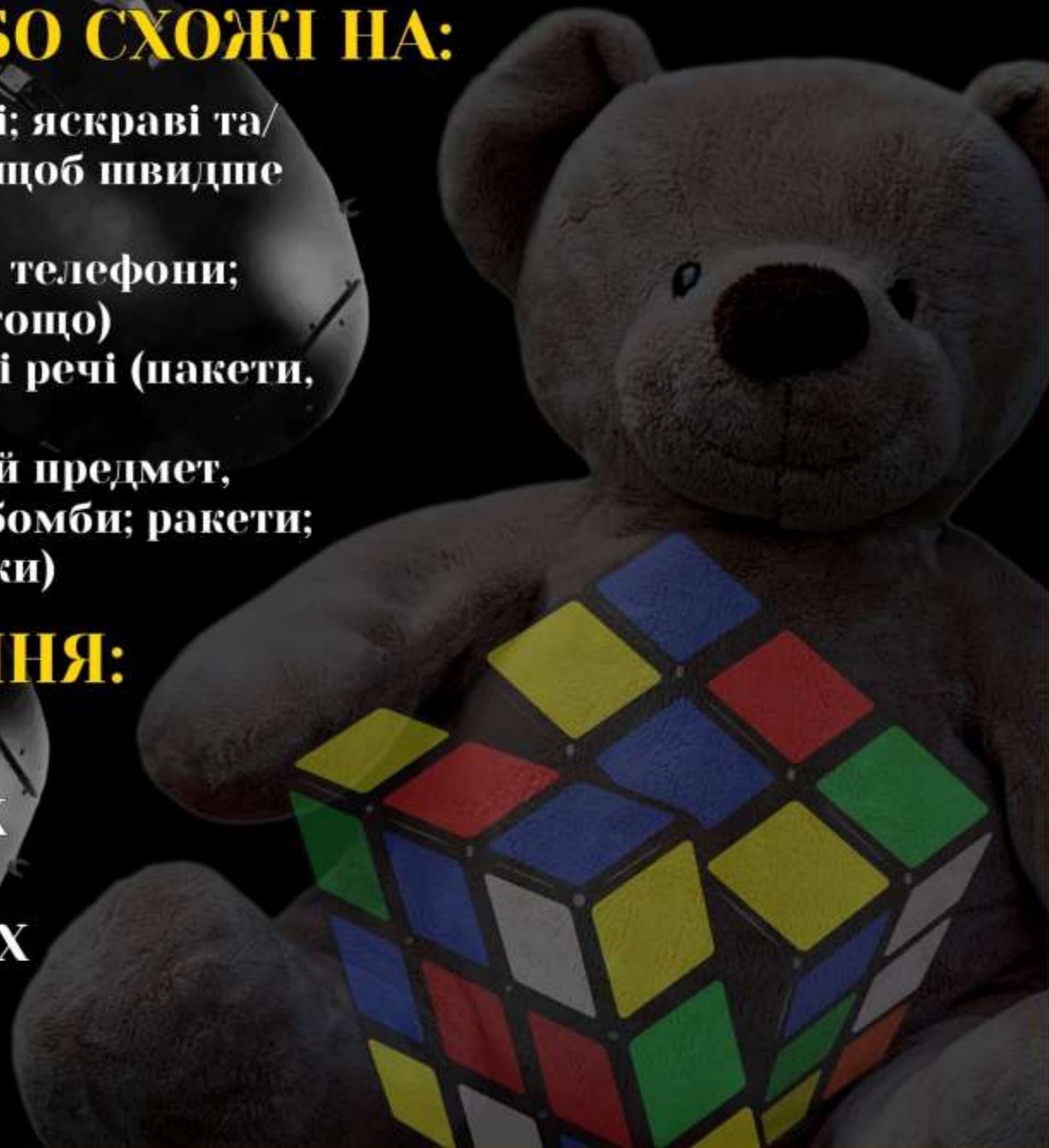
Головне управління ДСНС України в Одеській області

МАЮТЬ ВИГЛЯД, АБО СХОЖІ НА:

- будь-які дитячі іграшки (м'які; яскраві та/або різнокольорові, для того, щоб швидше привернути увагу)
- електронні гаджети (мобільні телефони; портативні зарядні пристрої тощо)
- особисті повсякденні цивільні речі (пакети, сумки, коробки, одяг тощо)
- справжній вибухонебезпечний предмет, або його небезпечні уламки (бомби; ракети; снаряди; інші подібні вибухівки)

МІСЦЕ ЗНАХОДЖЕННЯ:

**ВСЮДИ! ДЕ ЗАВГОДНО!
АЛЕ ОСОБЛИВО В МІСЦЯХ
ПРОВЕДЕННЯ БОЙОВИХ
ДІЙ, ТАК ЗВАНИХ "ГАРЯЧИХ
ТОЧКАХ" У ВІДПОВІДНИХ
МІСТАХ ТА СЕЛИЩАХ!**

ЩО РОБИТИ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ:

- негайно відійти на безпечну відстань (мінімум 100 метрів)
- попередити оточуючих про підозрілий предмет та заборонити наближатися до нього
- зателефонувати за номером **101** (рятувальники ДСНС) і **102** (правоохоронці, поліція), чітко вказати мету звернення, місце знаходження та особисті дані
- дочекатися приїзду хоча б однієї з оперативних служб
- за потреби, зупинити будь-які роботи, що проводяться поруч з небезпечним місцем

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЕНО:

- ПІДНІМАТИ! • НАБЛИЖАТИСЯ! • ЧІПАТИ!
 - ФОТОГРАФУВАТИ! • НАМАГАТИСЯ ІДЕНТИФІКУВАТИ!
 - ПЕРЕМІЩУВАТИ! • ЗАКОПУВАТИ! • ЗАЛИВАТИ РІДИНОЮ!
 - НАКРИВАТИ! • ЗДІЙСНЮВАТИ БУДЬ-ЯКИЙ МЕХАНІЧНИЙ, ЗВУКОВИЙ, СВІТЛОВИЙ, АБО ТЕПЛОВИЙ ВПЛИВ!
 - БІГАТИ І КРИЧАТИ ПОРУЧ З ПРЕДМЕТОМ!
- !!!НАВІТЬ ЯКЩО ЦЕ ПРОСТО ДИТЯЧА ІГРАШКА!!!**

Гранати
Мінімальна
безпечна
відстань —
200 м

Міни

Мінімальна безпечна
відстань для евакуації:

- протипіхотні — 100 м
- направленої дії — 300 м
- протитанкові — 150 м

Пакет 100x200
Мінімальна
безпечна відстань
для евакуації —
300 м

Ознаки підозрілих предметів:

1. Залишені без нагляду предмети (коробки, валізи, пакети тощо), які не повинні бути в цих місцях.
2. Каністри, пляшки, інші ємності, з яких відчувається запах бензину, газу та інших нафтопродуктів.
3. Коробки, в які вмонтовані лампочки, перемикачі або дроти.
4. Предмети, на яких закріплені радіотелефони, пейджери, годинники та інші аналогічні пристрої.

**Артилерійські
боєприпаси**

Мінімальна
безпечна
відстань для
евакуації —
500-1200 м

Газові балони

Мінімальна
безпечна
відстань
для евакуації —
100 м

**Саморобний
вибуховий
пристрій**

Мінімальна
безпечна
відстань для евакуації — 200 м

Дипломат

Мінімальна безпечна відстань
для евакуації — 500 м

Коробка 300x200x150

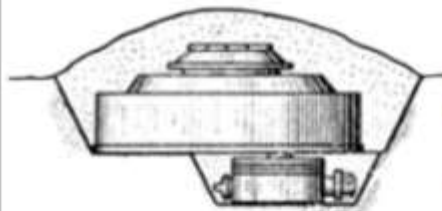
Мінімальна безпечна відстань
для евакуації — 350 м

Види вибухонебезпечних предметів

ПРОТИТРАНСПОРТНА МІНА ТМ-62М

- × Найбільш широко використовується з-поміж інших ТМ-62, індекс М означає, що корпус металевий
- × Встановлюється вручну або за допомогою засобів механізації
- × Вибух відбувається під час наїзду на верхню кришку міни, чутливість 200 – 500 кг
- × Маса міни 9,5-10 кг, з яких 7-7,5 кг вибухової речовини
- × Може встановлюватися як на ґрунт, так і в ґрунт, у сніг або навіть під воду
- × З ТМ-62М можуть використовувати міну-пастку, щоб зробити неможливим її вилучення

**У разі виявлення не наближайтесь до знахідки
Викликайте фахівців за номерами 101 або 102**

Міни протипіхотні

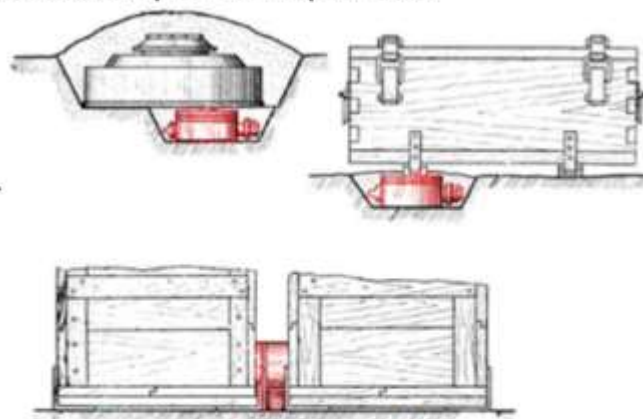

МС-3: МІНА - ПАСТКА

- ✘ Міна розвантажувальної дії, створена для застосування як пристрій невилучення протитанкових та інших мін або облаштування пастки
- ✘ Вибуховий пристрій діаметром 110 мм (приблизно як дві коробки сірників)
- ✘ Загальна вага 550 грамів, з яких біля 200 грамів тротилу
- ✘ Вибух міни може завдати важких каліцтв і смерті або привести в дію іншу міну
- ✘ При встановленні міни не передбачається подальше вилучення або знешкодження. Також міна не має системи самоліквідації. Сапери підривають такі міни на місці виявлення

**У разі виявлення не наближайтесь до знахідки
Викликайте фахівців за номерами 101 або 102**

— НЕ ЧІПАЙ! —

ПМН-2

- ФУГАСНА ПРОТИПІХОТНА МІНА НАТИСКНОЇ ДІЇ
- КОРПУС ПЛАСТМАСОВИЙ З ДАТЧИКОМ ЦІЛІ У ВИГЛЯДІ ХРЕСТА
- ДІАМЕТР 12 СМ
- СИЛА СПРАЦЮВАННЯ ВІД 5 КГ
- ВСТАНОВЛЮЮТЬСЯ В ҐРУНТАХ АБО НА ПОВЕРХНІ ЗЕМЛІ
- БУВАЮТЬ ЗЕЛЕНОГО ТА КОРИЧНЕВОГО КОЛЬОРІВ

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ ПІДХОДИТИ, ЗРУШУВАТИ З МІСЦЯ!

ОЗМ-72

- ОСКОЛКОВА ПРОТИПІХОТНА МІНА КРУГОВОГО УРАЖЕННЯ
- КОРПУС МЕТАЛЕВИЙ
- МАЄ ДАТЧИКИ ЦІЛІ У ВИГЛЯДІ РОЗТЯЖКИ
- ЗУСИЛЛЯ СПРАЦЮВАННЯ 3,5 кг
- МОЖЕ ВСТАНОВЛЮВАТИСЬ В КЕРОВАНОМУ ТА НЕ КЕРОВАНОМУ ВИГЛЯДІ!

**КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ ПІДХОДИТИ
ТА ЗРУШУВАТИ З МІСЦЯ МІНУ, А ТАКОЖ
ПРОВОДИТИ БУДЬ-ЯКІ ДІЇ!**

Протипіхотна фугасна міна ПФМ-1 або «Лепесток»

- ✘ Протипіхотна міна **натискної дії**, містить 37 г вибухової речовини
- ✘ Розрахована на **ураження нижньої частини ноги**
- ✘ Може бути **зеленого або оливкового кольору**, що ускладнює її виявлення
- ✘ Для приведення в дію **достатньо докласти невеликого зусилля** – від кількох кілограм
- ✘ **Вибухонебезпечний предмет, який не вилучається.** Сапери знищують його на місці виявлення

У разі виявлення вибухонебезпечного предмета не чіпайте його, не намагайтеся перемістити або знешкодити.

Повідомте про небезпечну знахідку за номером 101 або 102

МОН-50: протипіхотна осколкова міна спрямованої дії

- × Призначена для ураження живої сили супротивника, у тому числі у вантажному та легковому транспорті
- × Може встановлюватися не тільки на ґрунті, а й на поверхні предметів, будівель або дерев
- × Важко виявити - має маскувальне зелене або оливкове забарвлення
- × Вражаючі елементи - понад 500 металевих предметів циліндричної форми або у формі кулі
- × Розлітаються до 100 метрів, дальність суцільного ураження до 60 метрів

**Розкажіть про небезпеку сусідам, рідним та близьким
Повідомте про небезпечну знахідку
за номером 101 або 102**

Обережно міни-пастки! Де встановлюють? Що робити?

- ✘ На міни-пастки з розтяжками можна натрапити у населених пунктах, де точились вуличні бої, а також у лісах та парках, покинутій військовій техніці
- ✘ Зафіксовані випадки мінування тіл загиблих людей

- ✘ Якщо знайшли підозрілий предмет - не чіпайте його!
- ✘ Попередьте перехожих про можливу небезпеку
- ✘ Відійдіть якомога подалі від підозрілого предмету

Повідомте про небезпеку на номер 101 або 102
Дочекайтеся приїзду спеціалістів та вкажіть
місцезнаходження підозрілого предмета

Гранати

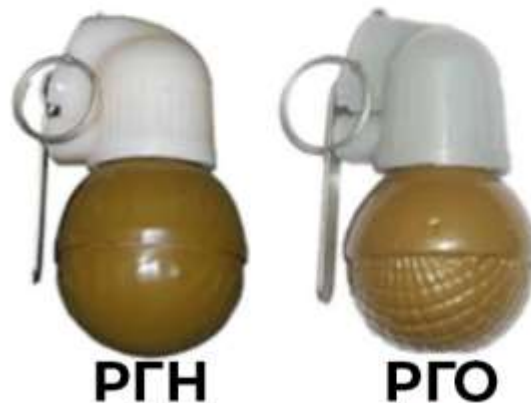

РУЧНА ГРАНАТА ОБОРОННА (РГО)

- ✘ Маса гранати 530 г, з яких 100 г вибухової речовини – гексоген
 - ✘ Розмір: висота 113 мм, діаметр 61 мм
 - ✘ Гранати РГН та РГО дуже схожі зовні між собою – різниця лише в нижній частині корпусу гранати. Крім того, у РГО значно більший розліт уламків
- ✘ Радіус ураження уламками – 50 метрів, забійна дія уламків до 100 метрів
 - ✘ Оливково-сірий колір робить її малопомітною серед рослинності

РГН

РГО

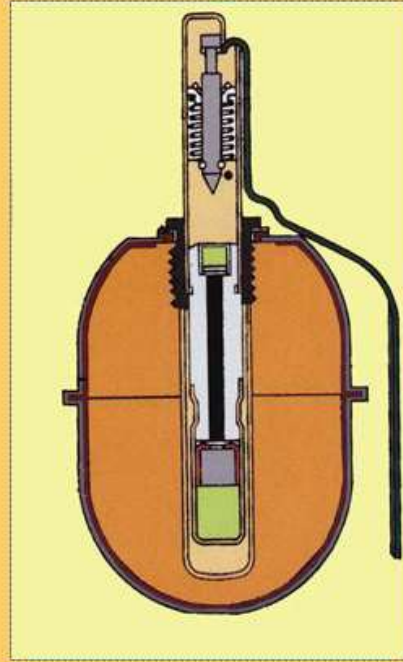
**У разі виявлення не наближайтесь до знахідки
Викликайте фахівців за номерами 101 або 102**

РГД-5

Ф-1

РГН

РГО

Устройство РГД-5

ТТХ гранат	Ф-1	РГД-5
Маса спорядженої гранати, г	600	310
Маса розривного заряду (тротил), г	60	110
Середня відстань метання гранати, м	35-45	40-50
Час горіння сповільнювача запалу, с	3,2-4,2	3,2-4,2
Радіус зони ефективного ураження, м	7	25

РУЧНА ГРАНАТА НАСТУПАЛЬНА (РГН)

- ✘ Маса гранати 290 г, з яких 100 г вибухової речовини – гексоген
- ✘ Розмір: висота 113 мм, діаметр 60 мм
- ✘ Корпус з алюмінієвого сплаву, під час вибуху утворює 220 – 300 уламків середньою вагою 0,42 г з початковою швидкістю розльоту 700 м/с
- ✘ Радіус суцільного ураження уламками – 8 метрів, забійна дія уламків до 24 метрів
- ✘ Оливково-сірий колір робить її малопомітною серед рослинності

**У разі виявлення не наближайтесь до знахідки
Викликайте фахівців за номерами 101 або 102**

Ручна кумулятивна граната РКГ-3

Ручна кумулятивна граната РКГ-3 (індекс ГРАУ – 57-Г-732) – радянська протитанкова граната направленої дії, призначена для боротьби з танками, самохідно-артилерійськими установками, бронетранспортерами та бойовими машинами піхоти противника, а також для руйнування довгочасних і польових оборонних споруд.

Метання гранати проводиться з різних положень і тільки із укриття.

При влученні в ціль граната миттєво вибухає, струмінь газів високої щільності і температури пробиває броню бойової техніки та інші міцні перешкоди.

Характеристики	РКГ-3	РКГ-3М	РКГ-3Е	РКГ-3ЕМ
Маса спорядженої гранати, г	1070	1070	1115	1115
Маса основного (тротил,гексоген ТГ-50 або ТГ-45) і додаткового заряду (тротил), г	300/46		390/50	
Середня відстань метання гранати, м	15-20			
Діаметр, мм	72		76	
Довжина, мм	362		387	
Бронепробиття (під кутом 30° до нормалі), мм	125	150	170	220
Радіус розльота уламків гранати та броні, м	125	150	170	220

Снаряди мінометні

Мінометна міна калібру 82 мм

- ✘ Артилерійський боєприпас вагою близько 4 кг, містить 400 г вибухової речовини
- ✘ Призначений для ураження живої сили противника, при вибуху розлітається на безліч уламків
- ✘ Радіус суцільного ураження до 30 метрів. Уламки можуть відлетіти до 150 метрів
- ✘ «Оперення», яке стирчить із землі, небезпечне - це може бути боєприпас, що не вибухнув

**Повідомте про небезпечну знахідку
на номер 101 або 102,
інакше можуть постраждати інші люди**

- ▶ Артилерійський снаряд — основний елемент артилерійського пострілу, призначений:
- ▶ для ураження цілей;
- ▶ для виконання інших завдань: освітлення, задимлення, навчання і таке інше.

Снаряд:

- ▶ складається з корпусу, спорядження і детонатора;
- ▶ характеризується потужністю вибуху, далекобійністю, безпекою при стрільбі, стійкістю при зберіганні та ін.
- ▶ За конструкцією артилерійські снаряди підрозділяються на активні та активно-реактивні.

Розрізняють артилерійські снаряди:

- ▶ основного призначення:
- ▶ бронебійні,
- ▶ фугасні,
- ▶ осколково-фугасні;
- ▶ спеціального призначення:
- ▶ освітлювальні,
- ▶ димові,
- ▶ хімічні;
- ▶ допоміжного призначення.

Боєприпаси до 73-мм станкового
гранатомета СПГ – 9 «СПИС», і 73-
мм гармати 2А28 «ГРІМ» до БМП-1

СПГ-9

БМП-1

Боєприпаси до 73-мм станкового гранатомета СПГ – 9 «СПИС», і 73-мм гармати 2А28 «ГРІМ» до БМП-1

Саморобні вибухові пристрої

▶ **Характерні ознаки предметів, що можуть належати до ВП:**

- ▶ – предмети (валізи, сумки, футляри, барсетки, пакунки, коробки, пакети тощо), залишені без нагляду в громадських місцях, адміністративних приміщеннях, місцях масового скупчення людей;
- ▶ – предмети мають вигляд боєприпасів, навчально-імітаційних, сигнальних, освітлювальних, піротехнічних виробів чи їх елементів;
- ▶ – наявність звуку працюючого годинникового механізму, джерелом якого є предмет;
- ▶ – наявність запаху розчинника, пально-мастильних матеріалів, хімічних речовин тощо;
- ▶ – наявність диму, джерелом якого є предмет;
- ▶ – наявність елементів (деталей), що не відповідають його прямому призначенню;
- ▶ – невідповідність ваги предмета його об'єму;
- ▶ – наявність будь-якого додаткового контакту предмета з об'єктами навколишньої обстановки;
- ▶ – наявність у дверях, вікнах, люках будь-яких сторонніх предметів, закріпленого дроту, ниток, важелів, шнурів тощо;
- ▶ – наявність стороннього сміття, порушення ґрунту за відсутності пояснень щодо їх виникнення у відповідних служб;
- ▶ – тривале, без виправданих причин, перебування автотранспортних засобів поруч з адміністративними будівлями, промисловими об'єктами та місцями масового скупчення людей.

- ▶ Зовнішні ознаки та дії, що можуть вказувати на належність особи чи групи осіб до терористичної чи диверсійно-розвідувальної групи:
- ▶ – слабка орієнтація у населеному пункті чи іншій місцевості;
- ▶ – використання підроблених документів або документів з ознаками підробки;
- ▶ – невпевненість під час підрахунку готівки в українській валюті, наявність значної кількості коштів у готівці;
- ▶ – використання карток банківських установ, не представлених у регіоні;
- ▶ – пошук або придбання військового або спеціального одягу та нашивок, знаків та емблем українських силових відомств;
- ▶ – прагнення придбати або винаймати житло у конкретному місці без претензій щодо його вартості (аналогічно у разі придбання автомобіля);
- ▶ – нав'язливість у встановленні контактів з особами та надмірна щедрість під час відвідування розважальних закладів (кафе, ресторани, клуби тощо);
- ▶ – намагання вивідати (наприклад шляхом заведення розмови на асоціативні теми) інформацію про плани розгортання та застосування військової (спеціальної) техніки та особового складу Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України чи інших силових відомств, їх передислокацію (маршрути висунення, кінцеві пункти, стан боєздатності та ступінь боєготовності, укомплектованість живою силою, боєприпасами, озброєнням, ПММ, провіантом тощо);

- ▶ – проведення збору закритої інформації щодо особливо важливих державних об'єктів, підприємств, установ та організацій залізничного, автомобільного та авіаційного транспорту, зв'язку, електроенергетики, магістральних трубопроводів, терміналів, арсеналів, гідротехнічних споруд, правоохоронних структур, військових формувань області тощо (далі – ОВО), а також приватних і компрометуючих відомостей про державних та громадських діячів, керівників та інших посадовців зазначених об'єктів;
- ▶ – спроби з'ясування особливостей, недоліків та проблем охоронних та режимних заходів на ОВО, їх уразливих ділянок шляхом встановлення та поглиблення контактів з персоналом ОВО, або шляхом працевлаштування, чи наполегливих спроб переведення працівника на роботу саме на ці ділянки (наприклад, на склад зберігання рідкого хлору на підприємстві водопостачання);
- ▶ – намагання отримати зразки документів, перепусток на ОВО та їх підроблення;
- ▶ – дестабілізація обстановки шляхом проведення резонансних злочинів (вибухи, вбивства, напади, пограбування) під виглядом загально-кримінальних;
- ▶ – поширення панічних чуток у безпосередньому спілкуванні з оточуючими, шляхом виготовлення та розповсюдження газет, листівок, брошур тощо, або через ЗМІ та соціальні мережі Інтернет, пошук та фінансування з цією метою спільників та підбурювачів;
- ▶ – перебування в лісових масивах та лісосмугах, біля водоймищ (річок, ставків) під виглядом рибалок, мисливців, туристів, з метою легендування свого місцезнаходження в районах розташування вразливих в терористичному відношенні об'єктів (магістральних газогонів, хімічних підприємств, ГЕС, гребель тощо);
- ▶ – використання лісових масивів, чагарників та ярів для скритного переміщення територією України, а також гротів, землянок, покинутих або незавершених будівель, підвалів та горищ жилих осель для прихованого проживання;
- ▶ – звернення до медичних закладів регіону з ушкодженнями, отриманими внаслідок застосування вогнепальної чи холодної зброї, пожеж чи вибухів, осколочно-фугасних поранень, закупівля в аптечній мережі сильнодіючих медичних препаратів поза встановленим порядком їх придбання.

▶ Основні правила поведінки у разі захоплення Вас заручником:

- ▶ За можливістю, якомога швидше опануйте себе, заспокойтеся, не піддавайтеся паніці, не допускайте істеричних проявів. Емоційно невірноважена людина, яка від страху впадає в паніку, лякає терористів своєю непередбачуваністю, і її, швидше за все, вб'ють першою.
- ▶ Якщо вас поранено, старайтеся не рухатися. Так ви зменшите втрату крові.
- ▶ Надавайте допомогу і психологічну підтримку тим, хто слабший, —пораненим, жінкам, дітям, особам похилого віку. Уникайте дратівливості та конфліктів при спілкуванні з іншими заручниками.
- ▶ Не ризикуйте своїм власним життям і життям оточуючих. Не допускайте дій, які можуть спровокувати терористів на застосування зброї і призвести до людських жертв (не кидайтеся на терористів, не вихоплюйте зброю, якщо не впевнені в успішності своїх дій).
- ▶ Не намагайтеся умовити терористів, розчулити їх. У той же час, не принижуйтеся і не благайте про пощаду.
- ▶ Говоріть спокійним голосом, уникайте викличного, ворожого тону.
- ▶ За необхідності виконуйте розпорядження терористів, особливо протягом перших 30 – 60 хвилин після нападу. Не вступаєте з ними в суперечку, терпіть образи та приниження.
- ▶ Постарайтеся переконати терористів забезпечити вам та іншим заручникам людські умови існування.
- ▶ Запитуйте дозвіл на вчинення будь-яких дій (сісти, встати, попити, вийти в туалет).

- ▶ Для підтримання сил їжте, якщо маєте припаси, запитавши дозволу на це у терористів.
- ▶ Використовуйте будь-яку можливість для відпочинку. Стрес, у стані якого перебувають заручники, через деякий час призводить до повного нервового виснаження.
- ▶ За можливістю дотримуйтеся вимог особистої гігієни.
- ▶ Старайтеся виконувати доступні фізичні вправи.
- ▶ Застосовуйте техніки розслаблення, спробуйте чимось зайняти інтелект (читанням, письмом, тренуванням пам'яті, розв'язуванням математичних задач тощо).
- ▶ Терористи зазвичай відбирають у заручників годинники, мобільні телефони, щоб ізолювати їх від зовнішнього світу. Тому при тривалому утриманні в полоні слідкуйте за часом, відмічайте зміну дня та ночі, ведіть, тобто запам'ятовуйте перебіг (календар) подій.
- ▶ Будьте уважні. Намагайтеся запам'ятати імена (прізвиська), прикмети, голоси, особливості поведінки терористів, зміст їх розмов між собою. Ця інформація буде дуже важливою для правоохоронних органів після знешкодження терористів і звільнення заручників.
- ▶ У випадку штурму спецпідрозділами правоохоронних органів приміщення, в якому вас утримують, негайно ляжте на підлогу обличчям униз, якомога далі від вікон і дверей. У жодному разі не беріть до рук зброю, кинуту терористами, інакше вас можуть прийняти за одного з них.
- ▶ Більшість колишніх заручників протягом досить тривалого часу переживає посттравматичний стресовий розлад, симптомами якого можуть бути порушення сну, втрата апетиту, апатія, раптові спалахи гніву, труднощі у спілкуванні з близькими. Тому у перші дні після звільнення вам необхідно звернутися до медичних закладів за кваліфікованою психологічною допомогою.

Тема 4: Дії при хімічній атаці/загрозі

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ПІДГОТОВЧІ ЗАХОДИ НАСЕЛЕННЯ ДО ХІМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

ПІДГОТУЙТЕ У МІСЦІ СВОГО ПОСТІЙНОГО СХОВИЩА (У КВАРТИРІ, ДОМІ, КАБІНЕТІ ТОЩО):

- Запаси питної води, їжі та ліків на дві доби, елементарних засобів гігієни та змінного одягу ретельно упакованими у плівку;
- Липку стрічку (скоч) для герметизації вікон;
- Ножиці;
- Пластикову плівку (та, що використовується для будівництва теплиць) для закриття дверей, вікон, вентиляційних отворів, димоходів тощо;
- За можливості фільтруючі протигази з фільтруючо-поглинальними коробками;
- Виберіть приміщення з оптимальною кількістю вікон, бажано щоб вікна були пластикові (ефективні для ізоляції від отруєного середовища);
- Заздалегідь подбайте про те, щоб мінімізувати протяги у тому місці, де ви перебуваєте під час повітряних тривог.

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ВИПАДОК ХІМІЧНОЇ АТАКИ

НА ВИПАДОК ЯКЩО ВИ ЗНАХОДИТЕСЬ У ПРИМІЩЕННІ:

- У разі відсутності засобів індивідуального захисту та неможливості залишити зону ураження, необхідно залишатись у приміщенні і обмежити доступ повітря до нього із зовні;
- Щільно зачинити вікна та двері, вентиляційні отвори, димоходи;
- Заклеїти щілини у вікнах папером чи скочем;
- Не вмикати систему опалення та кондиціонування;
- При можливості закрити вікна ковдрами змоченими водою;
- Чекати повідомлення від органів влади через засоби зв'язку (телевізор, радіо, телефон тощо) для отримання вказівок щодо подальших дій;
- При оголошенні евакуації необхідно одягнутися так, щоб залишилося якомога менше відкритої шкіри, бажано одягнути плівкові (полімерні) накидки, куртки або плащі, при можливості використовувати фільтрувальні протигази для захисту від бойових отруйних речовин (при забрудненні повітря бойовими отруйними речовинами), фільтрувальні протигази для захисту від хлору, аміаку або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або краще 2-5% розчинами харчової соди (при забрудненні повітря хлором), оцтової або лимонної кислоти (при забрудненні повітря аміаком).

ЯКЩО У ВАС Є ПРОТИГАЗ:

- Закрийте очі;
- Затримайте дихання;
- Одягніть маску;
- Видихніть всередину маски, щоб витіснити все повітря що могло залишитися в масці; закрийте фільтр протигазу рукою і спробуйте вдихнути, щоб перевірити герметичність маски. Якщо при вдиху повітря не надходить, можна відкрити очі.

ПЕРШ НІЖ ДОПОМАГАТИ ІНШИМ, НАДІНЬТЕ ВАШУ ВЛАСНУ МАСКУ.

ВИКОНУЙТЕ ВКАЗІВКИ ВІД МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЩОДО ПОДАЛЬШОЇ ЕВАКУАЦІЇ

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ВИПАДОК ХІМІЧНОЇ АТАКИ

НА ВИПАДОК ЯКЩО ВИ ЗНАХОДИТЕСЬ НА ДВОРІ:

- Якщо є протигаз – НЕГАЙНО ОДЯГНІТЬ! Якомога швидше залиште зону ураження до безпечного місця;
- Пересувайтеся швидко, але не біжіть, не прискорюйте дихання;
- Відчуваючи бодай натяк на незвичний запах, не гайте часу на те, щоб його проаналізувати і не принохуйтеся. Чим більше вдихів отруйного повітря ви зробите, тим більше шансів отримати тяжкі отруєння;
- Не намагайтеся дихати глибше, якщо ви відчули стиснення в грудях, брак повітря. Навіть після завершення атаки, не повертайтеся до зараженої зони, намагайтеся не торкатися голіруч власного одягу;
- Для забезпечення шкіряного покриву від потрапляння хімічної речовини при перебуванні на вулиці забороняється торкатися будь-яких предметів та вступати в калюжі;
- Вийшовши із зони зараження, якомога швидше позбудьтесь одягу – він продовжує виділяти пари і становить небезпеку. Якщо ви в одязі, який варто знімати через голову – уникайте такого методу знімання, краще розріжте його ножицями;
- Забруднений одяг варто покласти в герметичні пластикові пакети, але скоріш за все такої опції у вас не буде;
- Після того, як ви позбулися одягу, промийте великою кількістю води всі ділянки шкіри, які мали контакт з небезпечною хімічною речовиною. Найкраще – водою з милом. Якщо мила немає в наявності, то використовуйте велику кількість води.

ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ОТРУЄННІ ЗАРИНОМ:

- вивести потерпілого із забрудненої зони;
- зняти увесь верхній одяг, помістити його у міцний поліетиленовий пакет та герметично закрити;
- Промити відкриті ділянки шкіри слабким 1% розчином бікарбонату натрію (на 1 літр води 10 г харчової соди) або мильним розчином або чистою водою;
- Промити очі звичайною водою або слабким 1% розчином бікарбонату натрію (харчової соди);
- При ураженні через рот необхідно терміново промити шлунок великою кількістю слабого розчину бікарбонату натрію (харчової соди) та випити активоване вугілля;
- Закрити усі відкриті рани;
- Звернутися до медичного закладу для введення антидоту.

ВАЖЛИВО: ОСОБА, ЯКА РЯТУЄ УРАЖЕНОГО ЗАРИНОМ, ПОВИННА БУТИ У ПРОТИГАЗІ ТА ЗАХИСНОМУ КОСТЮМІ.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ВИПАДОК ХІМІЧНОЇ АТАКИ

Не залишайте вашого безпечного сховища та не виходьте на вулицю для допомоги іншим поки ви не почуєте повідомлення органів влади, що це є безпечним.

Якщо ви знаходитесь на вулиці і у вас є протигаз, постійно тримайте його біля себе.

Якщо ви уражені бойовою отруйною речовиною або небезпечною хімічною речовиною, вам знадобиться негайна професійна медична допомога.

ЯК ПРОВЕСТИ ОБРОБКУ:

Будьте вкрай обережні, допомагаючи іншим людям хто зазнав ураження. Зніміть весь одяг та інші предмети, які знаходилися в контакті з вашим тілом. Одяг який зазвичай знімається через голову (наприклад футболки) треба розрізати ножицями, щоб уникнути попадання хімічних агентів в очі, ніс і рот. Покладіть заражений одяг та інші речі в поліетиленові пакети і щільно їх закрийте. Не торкайтеся пакетів з одягом та чекайте на інструкції щодо їх належної утилізації. Зніміть ваші окуляри або контактні лінзи. Контактні лінзи покладіть у пакет із зараженим одягом. Не використовуйте ці контактні лінзи знову. Щоб знезаразити ваші окуляри, покладіть їх в контейнер наповнений побутовим відбілювачем, а потім добре промийте їх водою й висушіть. Якщо у вас немає відбілювача, просто промийте окуляри водою з милом. Щоб провести місцеве знезараження від рідких токсичних речовин, покрийте вашу шкіру будь-яким наявним адсорбуючим матеріалом (наприклад, рушниками, серветковим папером, деревним вугіллям, хлібом, ґрунтом багатим на глину, тощо) який вбере в себе хімічні агенти, та залиште його на шкірі від 30 секунд до двох хвилин. Після цього витирайте, промивайте водою або (бажано) обережно, але ретельно, промийте великою кількістю води з милом. Зверніть особливу увагу на волосся, оскільки воно може дуже добре вбирати хімічні речовини. Проведіть ретельне знезараження всіх відкритих поверхонь шкіри: промити відкриті ділянки шкіри слабким 1% розчином бікарбонату натрію (на 1 літр води 10 г харчової соди) або мильним розчином або чистою водою; промити очі звичайною водою або слабким 1% розчином бікарбонату натрію (харчової соди); при ураженні через рот необхідно терміново промити шлунок великою кількістю слабого розчину бікарбонату натрію (харчової соди) та випити активоване вугілля. Потім промийте простою чистою водою. Також не забувайте промити ваші очі великою кількістю чистої води. Зверніться до медичного закладу для обстеження та професійного лікування, як тільки стане безпечним залишити ваше сховище.

БЕРЕЖІТЬ СЕБЕ ТА СВОЇХ БЛИЗЬКИХ

ОТРУЙНІ РЕЧОВИНИ НЕРОВО-ПАРАЛІТИЧНОЇ ДІЇ (Зарин, Зоман, Ві-ікс газу)

Нерво-паралітичні речовини – це хімічні речовини, які вражають нервову систему, блокуючи нормальне функціонування звичайних хімічних речовин які посилають сигнали до органів і тканин організму. Це призводить до часткового або повного паралічу і може призвести до смерті. Нерво-паралітичні речовини дуже токсичні, і навіть у невеликій кількості вони можуть завдати шкоди здоров'ю, якщо їх вдихнути, проковтнути або якщо вони потрапили на шкіру чи в очі. Вплив на організм є набагато швидшим (від кількох секунд до кількох хвилин) у випадку вдихання або ковтання цих речовин, ніж при попаданні на шкіру чи очі. В разі попадання незначної кількості нерво-паралітичних речовин на шкіру, наслідки для здоров'я можуть проявитися навіть через кілька годин після контакту.

СИМПТОМИ:

- Звуженні зіниці очей;
- Надмірне виділення слизу, сліз, слини і поту;
- Головний біль, біль у шлунку, нудота і блювання;
- Стиснення в грудях і задишка;
- Нетримання сечі та калу;
- Посмикування м'язів;
- Судоми;
- Кома;
- Смерть.

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ВИПАДОК ОТРУЄННЯ ХЛОРОМ

ХЛОР, зазвичай, використовується для знезараження води та є частиною процесу очищення стічних вод та промислових відходів. Враховуючи широке застосування хлору у великій кількості у промисловості, зараження хлором може статися внаслідок як випадкового витоку чи викиду, так і внаслідок навмисного акту тероризму. Хлор має жовто-зелений колір. При кімнатній температурі хлор є газом, тому ураження відбувається через дихальні шляхи. Люди також можуть зазнати ураження хлором через контакт зі шкірою чи очима, або через ковтання забрудненої хлором їжі чи води. В разі використання хлору як хімічної зброї ураження частіше трапляється через дихальні шляхи. Газоподібний хлор можна розпізнати за його різким, подразнюючим запахом, схожим на запах відбілювача.

СИМПТОМИ:

- Розмитий зір, сльозяться очі.
- Пекучий біль, почервоніння та пухирі на шкірі яка була в контакті з газом.
- При ураженні шкіри рідким хлором – симптоми схожі на обмороження.
- Печіння в носі, горлі та очах.
- Кашель, свистячі хрипи, утруднене дихання або задишка. Це може з'явитися одразу після вдихання високої концентрації газоподібного хлору, або пізніше якщо концентрація хлору була низькою.
- Рідина в легенях (може з'явитися через кілька годин).
- Стиснення в грудях.- Нудота і блювання.
- Оскільки у дітей відношення площі поверхні легень до маси тіла є більшою ніж у дорослих, діти які піддаються впливу навколишнього середовища з тим же рівнем газу хлору можуть отримувати вищу його дозу.
- У зв'язку з тим, що діти мають менший зріст, а газоподібний хлор нагромаджується ближче до землі, тому вони можуть піддаватися дії більш високих концентрацій газоподібного хлору, ніж дорослі в тому ж самому місці.
- У разі контакту з хлором: негайно промити шкіру та очі великою кількістю води (рекомендується 3-5 хвилин безперервного промивання) або 2%-м розчином соди не менше 15 хвилин.
- Якщо ви проковтнули хлор, не провокуйте у себе блювоту та не пийте рідин

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ВИПАДОК РАДІАЦІЙНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

ОСНОВНІ ЗАХОДИ

- У разі виникнення аварії на Атомній електростанції, вам необхідно залишатися в приміщенні або негайно зайти до нього, якщо ви перебуваєте на вулиці. Це найбезпечніша дія, яку ви можете зробити.
- Властивості будівель послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази, цегляного – у 10 разів; заглиблені укриття (підвали): з покриттям із дерева у 7 разів, з покриттям із цегли або бетону – у 40-100 разів.
- Радіоактивний матеріал осідає на зовнішній стороні будівель, тому найкраще триматися якомога далі від стін і даху будівлі.
- Забезпечте себе кількадечним запасом води у герметичних ємностях. Продукти загорніть у плівки і покладіть у холодильник або шафу.
- Заберіть всередину домашніх тварин.
- Щільно закрийте та заблокуйте всі вікна та двері в приміщенні, не підходьте до них без нагальної потреби.
- Підготуйте протигаз, маску, респіратор або ватно-марлеву пов'язку для захисту органів дихання.
- Чекайте повідомлення від органів влади через засоби зв'язку (телевізор, радіо, телефон тощо) для отримання вказівок щодо подальших дій.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ВИПАДОК РАДІАЦІЙНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

ЯКЩО ВАМ НЕОБХІДНО ВИЙТИ З УКРИТТЯ

- Виходьте лише у разі нагальної потреби. Перед виходом одягніть протигаз або респіратор, плащ та гумові чоботи й рукавички.
- В будь-якому разі не роздягайтеся на вулиці, не сідайте на землю, не пийте, не їжте, намагайтесь не торкайтесь будь яких предметів.
- Після повернення додому зніміть верхній шар одягу. Так ви позбудетеся до 90% радіоактивного матеріалу. Робіть це обережно, аби не розтрусити радіоактивний пил. Помістіть одяг у пластиковий пакет або герметичний контейнер і тримайте його подалі від людей і домашніх тварин.
- Помийтесь. Якщо така можливість є, прийміть душ з милом, голову помийте шампунем. Не використовуйте кондиціонери для волосся, оскільки вони можуть закріпити радіоактивний матеріал на вашому волоссі. Не тріть і не подряпайте шкіру, аби радіоактивний матеріал не потрапив у відкриті рани.
- Якщо можливості прийняти душ немає, вимийте з милом під проточною водою руки, обличчя та відкриті частини вашого тіла.
- Якщо доступу до води немає, скористайтесь вологими серветками, вологою тканиною. Зверніть особливу увагу на ваші руки й обличчя протріть повіки, вії, вуха.
- Одягніть чистий одяг.

Тема 5 - Дії при обвалі житлового будинку

Загроза обвалу

- **Тікайте.** Якомога швидше залиште будівлю
- Не користуйтеся ліфтом, **спускайтеся сходами**
- **Прихопіть гроші й документи** — за умови, що це вас не затримає в приміщенні
- **Повідомте інших людей,** які перебувають у будівлі, про загрозу обвалу
- **Не створюйте тисняву** у дверях під час евакуації
- На вулиці **відійдіть на безпечну відстань від будівлі.** Зупиняйте тих, хто збирається стрибнути з балконів і вікон вище першого поверху

Якщо можливості залишити будівлю немає

- **Займіть найбільш вигідну позицію:** це може бути отвори дверей, кути (якщо в куті стоїть стіл, можна сховатися під ним), місце під балками, каркасами
- **Тримайтеся подалі від вікон,** не виходьте на балкон
- За можливості **перекрийте воду, газ,** знеструмте приміщення

Якщо трапився завал

- **Покличте на допомогу.** Повідомте, де ви знаходитесь і що з вами сталося
- **Спокійно чекайте,** поки розберуть завал

Якщо вас ніхто не чує

- Спробуйте **вивільнити руки і ноги**
- Роздивіться, якими предметами вас завалило: якщо вони не надто важкі, спробуйте **обережно розібрати завал.** Намагайтеся не зачепити те, на чому все тримається
- Якщо не бачите, чим вас завалило, або предмети, які на вас впали, дуже важкі, **терпляче кличте на допомогу** кілька годин
- Якщо ніхто не чує, **почніть дужче розбирати завал**
- Звільнившись, **огляньте себе.** Якщо необхідно, надайте собі першу допомогу: зупиніть кровотечу, зафіксуйте зламану кінцівку
- Якщо не маєте змоги вибратися з будинку, **намагайтеся сповістити** про себе (якщо є можливість, скористайтесь телефоном мобільного зв'язку, стукайте по трубах і батареях опалення, голосно кличте на допомогу)
- В очікуванні допомоги намагайтеся **уникнути переохолодження**

Дякуємо за увагу!